

โครงการศึกษาการเลี้ยงผึ้งธรรมชาติบริเวณเหนือเขื่อนภูมิพลหรือโครงการฝิ่งลอยแพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการเลี้ยงผึ้งลอยแพในบริเวณเขื่อนภูมิพลโดยศึกษาองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการเลี้ยงผึ้งได้แก่ แหล่งอาหารของผึ้ง การจัดการรังผึ้ง การป้องกันกำจัดศัตรูผึ้ง นอกจากนี้ ยังได้สำรวจชันโรงป่าเพื่อชี้วัดความเสื่อมสภาพของป่าบริเวณพื้นที่เหนือเขื่อนภูมิพล ในปี 2547-2548 พบว่า แหล่งอาหารผึ้งในบริเวณพื้นที่เหนือเขื่อนภูมิพลที่ได้จากดอกไม้ป่าชนิดนั้นมีน้อยมากไม่เพียงพอสำหรับใช้เป็นอาหารผึ้งที่เลี้ยงอยู่บนแพจำนวน 60 รัง เกสรที่ผึ้งพันธุ์เก็บส่วนใหญ่ได้จากดอกวัชพืชที่ขึ้นเป็นหย่อมๆ มีพื้นที่ไม่มากเท่าใดนัก ไม่สามารถรองรับจำนวนรังผึ้งที่ทดลองทั้งหมดได้ รังผึ้งแต่ละรังไม่สามารถพัฒนาเพิ่มประชากรให้มากขึ้นได้ ทำให้รังมีสภาพอ่อนแอลงๆ จนในที่สุดเกิดการล่มสลายของรังผึ้งรังนั้น ดังนั้น ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงผึ้งลอยแพ คือ เรื่องแหล่งอาหารตามธรรมชาติ ในสภาพที่ป่าเสื่อมโทรมนั้นความหนาแน่นของเกสรดอกไม้ชนิดนั้นมีน้อยมาก ทำให้การจัดการรังผึ้งพันธุ์ไม่สัมฤทธิ์ผลไปด้วย อีกทั้งยังไรทรอปิลิแลปส์หรือไรศัตรูผึ้งหลวงเข้าทำลายรังผึ้งพันธุ์ โดยมีผึ้งหลวงในธรรมชาติเป็นพาหะของไรดังกล่าวเข้ามาขโมยอาหารในรังผึ้งพันธุ์เกิดการคิดไรในที่สุด ระบาดทำความเสียหายแก่รังผึ้งพันธุ์ กอปรกับ รังมีสภาพขาดแคลนอาหาร เกิดสภาพอ่อนแอต่อโรมากยิ่งขึ้น ทำให้รังผึ้งรังนั้นล่มสลายไปในที่สุด ส่วนการสำรวจชันโรงป่าพบชันโรงจำนวน 7 ชนิด รวม 147 รัง ในพื้นที่ประมาณ 2,000 ไร่ จำนวนและชนิดของชันโรงชี้บ่งว่า สภาพป่าแห่งนี้เคยเป็นป่าเบญจพรรณที่สมบูรณ์มาก่อนเพราะมีชันโรงยักษ์ (*Trigona fimbriata* Smith) และป่ามีความหลากหลายทางชีวภาพ เพราะมีชันโรง *T. peninsularis* Smith และ *T. apicalis* Smith อาศัย อีกทั้งผืนป่าติดต่อกันเป็นพื้นที่กว้างไกลและมีดินตักขึ้นปกคลุม เพราะมี *T. terminate* Smith แต่ต่อมากลายเป็นป่าเสื่อมโทรม เพราะ มีชันโรงไคคิน (*T. collina* Smith) จำนวนมากและมีบุคคลเข้าไปตัดไม้ทิ้งเศษไม้ไว้ในพื้นที่กลายเป็นอาหารของปลวก สร้างรังได้มาก เมื่ออาหารหมดรังอ่อนแอ ชันโรงไคคินบุกรุกรังปลวกทันที สภาพรังของชันโรงยักษ์ที่พบเป็นรังเก่าแก่อยู่ในพื้นที่มานานแต่จำนวนรังมีน้อย ไม่สามารถเพิ่มจำนวนรังได้เพราะไม่มีดินไม้ใหญ่ให้อาศัย อาหารมีน้อยลง สภาพป่าโดยทั่วไปเป็นป่าที่ประกอบด้วยไม้ขนาดเล็กโดยเฉพาะดินตักมีเส้นผ่าศูนย์กลางเฉลี่ยเท่ากับ 23.32 ± 1.60 ซม.เท่านั้น นับว่าเสื่อมโทรมเมื่อเทียบกับระยะเวลาในการเจริญเติบโต สภาพป่าภูเขาในบริเวณพื้นที่เหนือเขื่อนภูมิพล สมควรที่จะต้องได้รับการฟื้นฟู หากปล่อยให้สภาพป่าเป็นอยู่อย่างนี้แล้ว ข่อมทรุดโทรมมากยิ่งขึ้น การฟื้นฟูสภาพป่าภูเขาในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ต้องเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงมาก แต่แนวทางการแก้ไขสามารถกระทำได้ โดยฟื้นฟูป่าในที่ลาดชันน้อยไปสู่ที่ลาดชันมาก